

Meerjarenvisie IVN Noord Kennemerland 2021-2025

Inleiding

Deze meerjarenvisie biedt de uitgangspunten voor het beleid dat de afdeling IVN-NKL in de komende jaren wil voeren. De twee belangrijkste doelstellingen van IVN zijn *natuureducatie* en het *bevorderen van duurzaamheid*. Deze twee doelstellingen liggen in elkaars verlengde. We willen mens en natuur dicht bij elkaar brengen en de verwondering over de schoonheid en diversiteit van de natuur laten beleven. En tevens het belang daarvan voor een duurzame samenleving onder de aandacht brengen. Ons belangrijkste potentieel daarvoor is een groot aantal enthousiaste en gemotiveerde vrijwilligers met kennis en liefde voor de natuur die dat graag met anderen delen.

Een visiedocument geeft context en richting aan het beleid dat gericht is op de doelen die we op langere termijn nastreven. In de beleidsplannen (zie bijv. *Beleidsplan IVN Noord-Kennemerland 2021-2022*) die een kortere termijn bestrijken, en die met een passende begroting gepaard gaan, beschrijven we de concrete activiteiten die we willen uitvoeren. Omstandigheden kunnen in de jaren veranderen en daar kan met beleidsplannen flexibel op worden ingespeeld.

De afdeling IVN Noord Kennemerland is onderdeel van het grotere geheel van IVN Nederland met ongeveer 170 afdelingen. De centrale IVN organisatie heeft in het afgelopen jaar een belangrijke transformatie ondergaan: de stichting IVN (professionele medewerkers) en de vereniging IVN (ledenorganisatie) zijn in 2021 gefuseerd tot een vereniging IVN. Het doel van de fusie is de activiteiten van de beide oorspronkelijke organisaties beter op elkaar af te stemmen en de professionele ondersteuning van de afdelingen van de vereniging te versterken. Voor de gefuseerde vereniging IVN wordt in overleg met de afdelingen en regio's in het komende jaar een actuele *Meerjarenvisie* geformuleerd. Een in het najaar van 2020 afgenomen ledenenquête zal mede als input voor deze Meerjarenvisie dienen.

Als IVN-NKL, met een eigen rechtspositie, functioneren we binnen de inhoudelijke kaders van het landelijke IVN, maar formuleren onze eigen meerjarenvisie, toegespitst op de lokale omstandigheden en mogelijkheden.

Wat is en doet de afdeling IVN-NKL?

Ons uitgangspunt is een afdeling met bijna 300 leden waarvan er meer dan 100 actief (willen) zijn en de meesten daarvan hebben een natuurgidsopleiding (NGO) van de afdeling afgerond. Sinds begin 2021 hebben we de beschikking over nog maar één 'eigen' locatie, Parnassia in Bergen aan Zee. In Alkmaar kan gebruik gemaakt worden van een vergaderruimte aan de Honthorstlaan, waar ook materiaal ligt opgeslagen voor onderwijsdoeleinden. Parnassia is met zijn uitstekende audiovisuele middelen geschikt voor cursussen en vergaderingen. Hier bevindt zich ook de bibliotheek van de afdeling. Parnassia is uitgangspunt voor excursies en biedt onderdak aan de zeer actieve scholenwerkgroep.

Reguliere activiteiten van de afdeling IVN-NKL omvatten excursies met een natuurgids, vaak op een vaste dag in de maand, natuureducatie gericht op kinderen (van de peuter-, basis- tot de middelbare schoolleeftijd), betrekken van ouderen bij de natuur, en de organisatie van cursussen waaronder de natuurgidsopleiding. Voorts worden app-wandelingen ontwikkeld. Succesvolle publieksactiviteiten zijn de jaarlijkse Vlinderdag en de Paddenstoelendag die samen met PWN worden georganiseerd bij de Schaapskooi in Bergen.

Henk Groenewegen 8-4-2021 20:40

Opmerking [1]: Bij het schrijven van dit document is dit proces nog niet geheel afgerond. Maar de verwachting is dat dit medio 2021 wel het geval zal zijn.

Leden van IVN-NKL beheren een drietal heemtuinen, namelijk die bij de Abdij in Egmond-Binnen, de heemtuin in het Parnassiapark in Bergen aan Zee en de Kruidentuin in de Rekerhout in Alkmaar. Daarnaast leveren vrijwilligers een bijdrage aan de Vlindertuin De Groene Voet in Alkmaar. Het bestaan en onderhoud van deze heemtuinen levert een bijdrage aan de biodiversiteit. Met de Hortus in Alkmaar bestaat een jarenlange succesvolle samenwerking. IVN gidsen verzorgen rondleidingen in de Hortus en dragen bij aan het onderhoud van de tuin.

De afdeling werkt op verschillende manieren samen met de afdeling KNNV Alkmaar–Den Helder. Er wordt een jaarlijkse lezingencyclus georganiseerd door de gezamenlijke Lezex werkgroep en de kwartaaluitgave *Blad* is een periodiek van beide afdelingen.

De afdeling IVN-NKL onderhoudt een informatieve website (www.ivn.nl/afdelingen/noord-kennemerland). Voor aankondigen van activiteiten worden de website, een Facebookpagina en plaatselijke kranten gebruikt.

Wat nemen we ons voor de komende periode?

Inhoudelijk

Sinds de oprichting van IVN, zo'n 60 jaar geleden, is de wereld sterk veranderd. Die veranderingen hebben duidelijk hun weerslag op de natuur. In Nederland is de natuur sterk versnipperd geraakt, de gevolgen van de klimaatverandering zijn zichtbaar, de vervuiling (in brede zin) neemt toe en de biodiversiteit neemt af.

IVN wil de natuur laten beleven (een positieve benadering), maar zoekt ook naar de verbinding tussen natuur en duurzaamheid en wil een zichtbare rol spelen in een groter bewustzijn over de duurzame balans die de aarde leefbaar houdt.

In aanvulling op bovengenoemde activiteiten willen we binnen onze afdeling meer aandacht geven aan het aspect van duurzaamheid en biodiversiteit. Dat kan door lezingen te organiseren of gebruik te maken van speciaal ontwikkelde E-learning modules die via IVN te volgen zijn. Tevens zal aan deze aspecten in cursussen voor natuurgidsten meer aandacht worden besteed. De gidsten kunnen deze kennis dan gebruiken tijdens hun excursies en/of om adequaat te kunnen reageren op vragen van het publiek over deze onderwerpen. Dat betekent dat in de meeste activiteiten die we hieronder noemen het aspect duurzaamheid een rol zou kunnen/moeten spelen.

Uitvoering

Vrijwilligersbeleid

Het fundament van de afdeling wordt gevormd door de vrijwilligers die bevoegen en gemotiveerd alle activiteiten vormgeven en nieuwe activiteiten initiëren. We streven ernaar dat reeds aanwezige en nieuwe vrijwilligers zich welkom en ondersteund voelen en dat ieder tot haar/zijn recht kan komen. Bij het werven van nieuwe leden moeten we aandacht hebben voor het bereiken van de jongere leeftijdsgroepen en mensen met diverse achtergronden. Het ledenbestand mag wel aan diversiteit winnen en wellicht dat we op die manier ook andere doelgroepen in ons werkgebied enthousiast maken voor de natuur.

Van groot belang is een veilige omgeving, zowel voor vrijwilligers als deelnemers, waaronder jonge kinderen, aan onze activiteiten. In een bijlage van het huishoudelijk reglement (HHR) zijn gedragsregels geformuleerd die gelden voor de onderlinge omgang tijdens onze excursies of andere publieke activiteiten. De afdeling heeft een vertrouwenspersoon.

Afspraken over werkwijze, verantwoordelijkheden en taakverdeling van het bestuur, de coördinatoren van werkgroepen en actieve leden zijn vastgelegd in het HHR (of in

separate protocollen) die voor alle leden op de website (www.ivn.nl/afdelingen/noord-kennemerland) zijn te raadplegen.

Naast de statutair verplichte algemene ledenvergadering waar alle leden voor worden uitgenodigd, wordt ook jaarlijks minimaal een vrijwilligersbijeenkomst georganiseerd om het onderlinge contact te bevorderen, elkaar te inspireren en ervaringen uit te wisselen. De afdeling continueert de mogelijkheid voor vrijwilligers om een vergoeding voor hun activiteiten te ontvangen, binnen de regels en normen en die daarvoor (van overheidswege) gelden.

Werkgroepen: nieuwe instroom leden, vorming nieuwe werkgroepen

De werkgroepen vormen de structuur van de afdeling met betrekking tot het organiseren van de excursies, lessen voor peutergroepen en basisscholen, het eigen scholingsprogramma en de publieksactiviteiten. Een aantal werkgroepen bestaat al vele jaren, terwijl er in de afgelopen tijd nieuwe werkgroepen zijn bijgekomen (onder andere na afronding van de laatste NGO). Er vallen soms werkgroepen weg omdat coördinatoren of gidsen stoppen met hun inspanningen en er geen opvolgers zijn. We zullen aandacht moeten hebben voor de continuïteit van werkgroepen die belangrijk zijn voor onze doelstellingen. Een regelmatige instroom van nieuwe vrijwilligers in bestaande werkgroepen moet bevorderd worden. Daarnaast wordt de vorming van nieuwe werkgroepen die een uitbreiding van ons bereik van het publiek bevorderen, zoals de werkgroep App-Wandelingen, toegejuicht. Juist in deze tijd zijn alternatieve benaderingen nodig om andere doelgroepen te bereiken en mensen in contact te brengen met de natuur.

Samenwerking

Wanneer het mogelijk en zinvol is, werken we samen met organisaties die soortgelijke doelstellingen hebben en waarmee we onze doelstellingen effectiever kunnen bereiken en/of versterken. De kern van onze activiteiten is natuureducatie en bevorderen van een duurzame samenleving door middel van bewustwording. Landelijk werkt IVN in het verband van De Groene 11 samen met andere 'groene' organisaties om het belang van de natuur en duurzaamheid voor de samenleving onder de aandacht van de politiek te brengen. Lokaal kunnen we inhoudelijk bijdragen aan activiteiten van natuur- en groene organisaties zoals ANIMO in Alkmaar, maar we zijn bewust geen actiegroep.

De goede en plezierige samenwerking met de afdeling KNNV Alkmaar-Den Helder (o.a. uitgave Blad en lezingencyclus Lezex) zal worden voortgezet en waar mogelijk versterkt, met name op het gebied van scholing.

De samenwerking met PWN moet deels opnieuw worden vormgegeven na het beëindigen van de zondagmiddagactiviteiten in de Schaapskooi. We continueren uiteraard de publieksdagen samen met PWN en onze excursies in het unieke PWN-duingebied van Noord-Kennemerland. We beogen uitbreiding van het aantal app-wandelingen in de duinen, bij voorkeur in samenwerking met PWN en Staatsbosbeheer.

Kind en Natuur

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en in de leeftijd van 4-12 jaar relatief eenvoudig te interesseren voor de wondere wereld van de natuur. Het programma en het uitgewerkte lessenspakket van de scholenwerkgroep en de mussenwerkgroep is zeer uitgebreid, uniek en heel effectief. Ook via de inzet van de strandwerkgroep worden veel kinderen via scholen bereikt. Deze activiteiten vormen een belangrijke kern van ons werk omdat via de kinderen ook de ouders worden bereikt, een doelgroep die vaak in een te drukke levensfase zit om zelf actief te zijn. We willen deze activiteiten dan ook blijven voortzetten en zo mogelijk uitbreiden. In een grote gemeente als Heerhugowaard zouden nieuwe mogelijkheden daartoe moeten worden verkend. Belangrijk is dat dit gepaard gaat met de opleiding en inzet van nieuwe vrijwilligers/gidsen waaraan hopelijk via de regelmatig terugkerende NGO's tegemoet kan worden gekomen.

Hoewel de afdeling hierbij 'perifeer' betrokken zijn, is de vorming van Tiny Forests bij een drietal basisscholen in Alkmaar een belangrijk middel om jonge kinderen met de natuur in aanraking te brengen. Dit is een positieve ontwikkeling die we wellicht nog meer zouden kunnen ondersteunen vanuit IVN-NKL.

Jongeren en meer diverse doelgroepen

De doelgroep van jongeren (12 – 18 jaar en jongvolwassenen) is moeilijker te bereiken dan de jongere kinderen waarvoor we als afdeling van alles te bieden hebben. Bij het landelijk IVN is Woesteland aangesloten. Woesteland organiseert jongerenvakanties en weekenden in de natuur in binnen- en buitenland. We moeten ons bewuster zijn van deze mogelijkheden en hierover, bijvoorbeeld via de website, informatie aanbieden. We stellen ons ten doel in de komende periode ook deze doelgroep beter te bereiken en kansen te bieden met de natuur bezig te zijn.

Scholing en nascholing

Uit de IVN-ledenenquête (2020), maar ook uit het grote aantal belangstellenden voor een volgende NGO, blijkt dat er veel behoefte is aan scholing. De afdeling telt bijna 120 natuurgidsen waarvan een groot deel actief is binnen een of meer werkgroepen. De gemiddelde leeftijd is echter ook relatief hoog en een regelmatige instroom van nieuw opgeleide gidsen is dan ook van groot belang voor de continuïteit van onze activiteiten. We streven dan ook naar een cyclus van afgeronde Natuurgidsenopleidingen eens in de vier jaar. Het opzetten en begeleiden van een NGO is een forse inspanning. Voorts worden groen- of andere cursussen georganiseerd voor leden (als nascholing) en niet-leden. Voor de laatste groep kan dit een kennismaking zijn met een speciaal aspect van de natuur of duurzaamheid en/of het kan dienen als 'smaakmaker' voor het volgen van de uitgebreidere NGO.

PR en communicatie

De activiteiten van onze afdeling worden op verschillende manieren aangekondigd. In de afgelopen jaren zijn internet (website) en sociale media steeds belangrijker geworden om belangstellenden te bereiken. Daarnaast blijven we traditionele media zoals lokale kranten inzetten. Er moet kritisch worden gekeken op welke manieren onze doelgroepen het meest effectief bereikt kunnen worden en moeten we flexibel inspelen op de veranderingen in het landschap van de sociale media. Kunnen we naast Facebook ook andere sociale media gaan gebruiken om (ook) andere doelgroepen te interesseren voor onze activiteiten?

De interne communicatie verloopt via Nieuwsbrieven, de website en Blad, terwijl kleinere groepen binnen de afdeling ook informatie uitwisselen via bijvoorbeeld Whatsapp. De 'intranetsite' OnslVN kan gebruikt worden voor de uitwisseling van informatie en documenten door besloten groepen zoals het opleidingsteam en de deelnemers van een NGO, maar kan ook door/voor andere werkgroepen worden benut om informatie uit te wisselen.

Relatie met de landelijke vereniging IVN

We zullen, meer dan we nu doen, gebruik maken van de landelijke, professionele organisatie. Voor het organiseren van de natuurgidsenopleiding maken we gebruik van het cursushuis van IVN dat de kaders aangeeft en een inhoudelijke cursusmap aanlevert. Maar ook voor andere cursussen die we willen organiseren kunnen we meer gebruik maken van de professionele ondersteuning van IVN centraal. Samenwerken en leren van de expertise en ervaringen van andere IVN-afdelingen, wellicht in het bijzonder van de afdelingen die aan de onze grenzen, is het verkennen waard.

Aan landelijke campagnes (Bodemdierdagen, Groen om te Doen, Slootjesdagen, Nederland Zoemt om maar enkele te noemen) zullen we meer aandacht besteden via onze kanalen en mogelijk mensen in onze afdeling bij elkaar brengen die geïnteresseerd zijn om te participeren in dergelijke campagnes. Vaak is het stimulerend om gezamenlijk

zulke activiteiten aan te pakken en een natuurgidsendiploma is hiervoor geen voorwaarde. Dit biedt de mogelijkheid om meer leden (of anderen) bij dergelijke groene acties te betrekken.

Ledenwerving

Hoewel we een redelijk grote afdeling zijn, is het belangrijk continu bezig te zijn met mensen voor onze activiteiten te interesseren. Publieksdagen, maar ook excursies of (openbare) lezingen zijn de momenten waarop we meer gericht moeten zijn op het werven van leden. Een folder waarin de jaaractiviteiten zijn vermeld met een aanmeldstrook of verwijzing naar digitale aanmelding kan al een stimulans zijn.

Ledenadministratie

Als afdeling willen we niet te veel tijd kwijt zijn aan processen die ook automatisch kunnen verlopen. Het Landelijk Bureau biedt het centraal incasseren van de ledencontributie als nieuwe service aan, en meerdere IVN-afdelingen maken er naar tevredenheid gebruik van. Het bestuur IVN-NKL wil ook van deze service gebruik gaan maken en de contributiebetaling voortaan met een automatische incasso via het landelijk systeem laten plaatsvinden. Daartoe zal de ledenadministratie m.i.v. 2022 via een service-overeenkomst worden geregeld met het Landelijk Bureau van IVN. De hoogte van de centrale contributie gaat (met de inflatie) iets omhoog en wordt jaarlijks met onze afdeling verrekend. Voor onze leden verandert dus nauwelijks iets, maar het neemt het afdelingsbestuur veel werk uit handen. In het najaar van 2021 zullen we dat proces gaan inregelen en de leden vragen ons daarvoor te machtigen middels een sepa-machtiging.

Financiën

Beleidsplannen zullen jaarlijks aan de ALV worden voorgelegd met een sluitende begroting.

We zullen alert blijven op de mogelijkheid om subsidies te verkrijgen voor ons werk, bijvoorbeeld via het Groenfonds van de provincie of via gemeenten in onze regio.

Deze meerjarenvisie is opgesteld door het bestuur van de afdeling IVN-NKL en is vastgesteld tijdens de Algemene Ledenvergadering van [datum]